

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ പ്രഥമസ്കന്ധേ ഏകോനവിംശോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ പ്രഥമസ്കന്ധേ ഏകോനവിംശോധ്യായഃ ॥

സൂത ഉവാച

മഹീപതിസ്ത്വഥ തത്കർമ ഗർഹ്യം

വിചിന്തയന്നാത്മകൃതം സുദുർമനഃ |

അഹോ മയാ നീചമനാർയവത്കൃതം

നിരാഗസി ബ്രഹ്മണി ഗുഡ്രതേജസി || 1 ||

ധ്രുവം തതോ മേ കൃതദേവഹേലനാ -

ദുരത്യയം വ്യസനം നാതിദീർഘാത് |

തദസ്തു കാമം ത്വഘനിഷ്ടൃതായ മേ

യഥാ ന കുർയാം പുനരേവമദ്ധാ || 2 ||

അദ്വൈവ രാജ്യം ബലമൃദ്ധകോശം

പ്രകോപിതബ്രഹ്മകുലാനലോ മേ |

ദഹത്യഭദ്രസ്യ പുനർന മ്യേഭൂത്

പാപീയസീ ധീർദ്വിജദേവഗോഭ്യഃ || 3 ||

സ ചിന്തയന്നിത്ഥമമാശൃണോദ് യഥാ

മുനേഃ സുതോക്തോ നിരൂതിസ്തക്ഷകാവ്യഃ |

സ സാധു മേനേ നചിരേണ തക്ഷകാ -

നലം പ്രസക്തസ്യ വിരക്തികാരണം || 4 ||

അഥോ വിഹായേമമമും ച ലോകം
 വിമർശിതൗ ഹേയതയാ പുരസ്താത് |
 കൃഷ്ണാംഘ്രിസേവാമധിമന്യമാന
 ഉപാവിശത് പ്രായമമർത്യനദ്യാം || 5 ||

യാ വൈ ലസച്ഛ്രീതുലസീവിമിശ്ര -
 കൃഷ്ണാംഘ്രിരേൺവദ്യധികാംബുനേത്രി |
 പുനാതി ലോകാനുഭയത്ര സേശാൻ
 കസ്താം ന സേവേത മരിഷ്യമാണഃ || 6 ||

ഇതി വ്യവച്ഛിദ്യ സ പാണ്ഡവേയഃ
 പ്രായോപവേശം പ്രതി വിഷ്ണുപദ്യാം |
 ദധ്യൗ മുകുന്ദാംഘ്രിമനന്യഭാവോ
 മുനിവ്രതോ മുക്തസമസ്തസംഗഃ || 7 ||

തത്രോപജഗ്മുർഭുവനം പുനാനാ
 മഹാനുഭവാ മൂനയഃ സശിഷ്യാഃ |
 പ്രായേണ തീർഥാഭിഗമാപദേശൈഃ
 സ്വയം ഹി തീർഥാനി പുനന്തി സന്തഃ || 8 ||

അത്രിർവസിഷ്ടശ്ച്യവനഃ ശരദ്യാ -
 നരിഷ്ടനേമിർഭുഗുരംഗിരാശ്ച |
 പരാശരോ ഗാധിസുതോഽഥ രാമ
 ഉതഥ്യ ഇന്ദ്രപ്രമദേധ്വമവാഹൗ || 9 ||

മേധാതിമിർദേവല ആർഷ്ടിഷേണോ
 ഭാരദ്യാജ്ഞാ ഗൗതമഃ പിപ്പലാദഃ |
 മൈത്രേയ ഔർവഃ കവഃ കുന്ദയോനി -
 ര്ദ്വൈപായനോ ഭഗവാനാരദശ്ച || 10 ||

അന്യേ ച ദേവർഷിബ്രഹ്മർഷിവർയാ
 രാജർഷിവർയാ അരുണാദയശ്ച |
 നാനാർഷേയപ്രവരാൻ സമേതാ -
 നദ്യർച്യ രാജാ ശിരസാ വവന്ദേ || 11 ||

സുഖോപവിഷ്ടേഷ്യഥ തേഷു ഭൂയഃ
 കൃതപ്രണാമഃ സ്വചികീർഷിതം യത് |
 വിജ്ഞാപയാമാസ വിവിക്തചേതാ
 ഉപസ്ഥിതോദ്ഗ്രേഭിഗൃഹീതപാണിഃ || 12 ||

രാജോവാച
 അഹോ വയം ധന്യതമാ നൃപാണാം
 മഹത്തമാനുഗ്രഹണീയശീലാഃ |
 രാജ്ഞാം കുലം ബ്രാഹ്മണപാദശൗചാ -
 ദൂരാദിസൃഷ്ടം ബത ഗർഹ്യകർമ || 13 ||

തസ്യൈവ മേഘസ്യ പരാവരേശോ
 വ്യാസകൃതചിത്തസ്യ ഗൃഹേഷ്വഭീക്ഷ്ണം |
 നിർവേദമൂലോ ദ്വിജശാപരുപോ
 യത്ര പ്രസക്തോ ദയമാശു ധത്തേ || 14 ||

തം മോപയാതം പ്രതിയന്തു വിപ്രാ
 ഗംഗാ ച ദേവീ ധൃതചിത്തമീശേ |
 ദ്വിജോപസൃഷ്ടഃ കുഹകസ്തക്ഷകോ വാ
 ദശത്വലം ഗായത വിഷ്ണുഗാമാഃ || 15 ||

പുനശ്ച ഭൂയാദ്ഭഗവത്യനന്തേ
 രതിഃ പ്രസംഗശ്ച തദാശ്രയേഷു |

മഹത്സു യാം യാമുപയാമി സൃഷ്ടിം
മൈത്ര്യസ്തു സർവത്ര നമോ ദ്വിജേഭ്യഃ || 16 ||

ഇതി സു രാജാധ്യവസായയുക്തഃ
പ്രാചീനമൂലേഷു കുശേഷു ധീരഃ |
ഉദന്മുഖോ ദക്ഷിണകൂല ആസ്തു
സമുദ്രപത്യാഃ സ്വസുതൻയസ്തുഭാരഃ || 17 ||

ഏവം ച തസ്മിൻ നരദേവദേവേ
പ്രായോപവിഷ്ടേ ദിവി ദേവസംഘാഃ |
പ്രശസ്യ ഭൂമൗ വ്യകിരൻ പ്രസൂനൈ -
ർമുദാ മുഹൂർദുന്ദുഭയശ്ച നേദുഃ || 18 ||

മഹർഷയോ വൈ സമുപാഗതാ യേ
പ്രശസ്യ സാധ്വിയനുമോദമാനാഃ |
ഊചുഃ പ്രജാനുഗ്രഹശീലസാരാ
യദുത്തമശ്ലോകഗുണാഭിരൂപം || 19 ||

ന വാ ഇദം രാജർഷിവർയ ചിത്രം
ഭവത്സു കൃഷ്ണം സമനുവ്രതേഷു |
യ്യേധ്യാസനം രാജകിരീടജുഷും
സദ്യോ ജഹൂർഭഗവത്പാർശ്വകാമാഃ || 20 ||

സർവേ വയം താവദിഹാസ്മഹേദ്വിദ്യ
കലേവരം യാവദസൗ വിഹായ |
ലോകം പരം വിരജസ്തം വിശോകം
യാസ്യത്യയം ഭാഗവതപ്രധാനഃ || 21 ||

ആശ്രുത്യ തദ്യുഷിഗണവചഃ പരീക്ഷിത്
സമം മധുച്യുദ്ഗുരു ചാവ്യലീകം |

ആദാഷതൈനാനദിനന്ദൃ യുക്താൻ
ശുശ്രൂഷമാണശ്ചരിതാനി വിഷ്ണോഃ || 22 ||

സമാഗതാഃ സർവത ഏവ സർവേ
വേദാ യഥാ മുർതിധരാസ്ത്രിപ്യഷ്ടേ |
നേഹാഥവാമുത്ര ച കശ്ചനാർഥ
ഋതേ പരാനുഗ്രഹമാത്മശീലം || 23 ||

തതശ്ച വഃ പൃച്ഛ്യമിമം വിപൃച്ഛേ
വിശ്രദ്യ വിപ്രാ ഇതി കൃത്യതായാം |
സർവാത്മനാ മ്രിയമാണൈശ്ച കൃത്യം
ശുദ്ധം ച തത്രാമൃശതാദിയുക്താഃ || 24 ||

തത്രാഭവദ്ഭഗവാൻ വ്യാസപുത്രോ
യദ്വൃച്ഛയാ ഗാമഽമാനോന്ദ്രപേക്ഷഃ |
അലക്ഷ്യലിംഗോ നിജലാഭതുഷ്ടോ
വൃതശ്ച ബാലൈരവധുതവേഷഃ || 25 ||

തം ദ്വൃഷ്ടവർഷം സുകുമാരപാദ -
കരോരുബാഹ്വംസകപോലഗാത്രം |
ചാർവായതാക്ഷോന്നസതുൽയകർണ -
സുദ്വാനനം കംബുസുജാതകംഠം || 26 ||

നിഗൂഢജത്രം പൃഥുതുംഗവക്ഷസ -
മാവർത്തനാദിം വലിവൽഗുദരം ച |
ദിഗംബരം വക്ത്രവികീർണകേശം
പ്രലംബബാഹും സ്വമരോത്തമാദം || 27 ||

ശ്യാമം സദാപീച്യവയോഽംഗലക്ഷ്യാ
സ്ത്രീണാം മനോജ്ഞം രുചിരസ്ത്രീതേന |

പ്രത്യുത്ഥിതാസ്തേ മൂനയഃ സ്വാസനേഭ്യ -
സ്തൽലക്ഷണജ്ഞാ അപി ഗുഡവർചസം || 28 ||

സ വിഷ്ണുരാത്യാത്രിമയ ആഗതായ
തസ്മൈ സപർയാം ശിരസാജ്ജഹാര |
തതോ നിവൃത്താ ഹൃബുധാഃ സ്ത്രിയോർഭകാ
മഹാസനേ സോപവിവേശ പുജിതഃ || 29 ||

സ സംവൃതസ്തത്ര മഹാൻ മഹീയസാം
ബ്രഹ്മർഷിരാജർഷിഭേവർഷിസംഘഃ |
വ്യരോചതാലം ഭഗവാൻ യഥേന്ദു -
ർഗ്രഹർക്ഷതാരാനികരൈഃ പരീതഃ || 30 ||

പ്രശാന്തമാസീനമകുംഭമേധസം
മുനിം നൃപോ ഭാഗവതോഭ്യുപേത്യ |
പ്രണമ്യ മുർധ്നാവഹിതഃ കൃതാഞ്ജലി -
ർനത്യാ ഗിരാ സുനൃതയാൻവപൃച്ഛത് || 31 ||

പരീക്ഷിദുവാച
അഹോ അഭ്യ വയം ബ്രഹ്മൻ സത്സേവ്യാഃ ക്ഷത്രബന്ധവഃ |
കൃപയാതിമിരുപേണ ഭവദ്ഭിസ്സീർമകാഃ കൃതാഃ || 32 ||

യേഷാം സംസ്മരണാത്പുംസാം സദ്യഃ ശുദ്ധ്യന്തി വൈ ഗൃഹാഃ |
കിം പുനർദർശനസ്സർശപാദശൗചാസനാദിഭിഃ || 33 ||

സാന്നിധ്യാത്തേ മഹായോഗിൻ പാതകാനി മഹാന്ത്യപി |
സദ്യോ നശ്യന്തി വൈ പുംസാം വിഷ്ണോരിവ സുരേതരാഃ || 34 ||

അപി മേ ഭഗവാൻ പ്രീതഃ കൃഷ്ണഃ പാണ്ഡുസുതപ്രിയഃ |
പൈത്യഷ്ടസേയപ്രീത്യർഥം തദ്ഗോത്രസ്യാത്തബാധവഃ || 35 ||

അൻയഥാ ത്യേവ്യക്തഗതേർദർശനം നഃ കഥം നൃണാം |
നിതരാം മ്രിയമാണാനാം സംസിദ്ധസ്യ വനീയസഃ || 36 ||

അതഃ പൃച്ഛാമി സംസിദ്ധിം യോഗിനാം പരമം ഗുരും |
പുരുഷസ്യേഹ യത്കാർയം മ്രിയമാണസ്യ സർവഥാ || 37 ||

യച്ഛ്യാതവ്യമഥോ ജപ്യം യത്കർതവ്യം നൃഭിഃ പ്രഭോ |
സ്മർതവ്യം ഭജനീയം വാ ബ്രൂഹി യദ്വാ വിപർയയം || 38 ||

നൂനം ഭഗവതോ ബ്രഹ്മൻ ഗൃഹേഷു ഗൃഹമേധിനാം |
ന ലക്ഷ്യതേ ഹൃവസ്ഥാനമപി ഗോദോഹനം ക്വചിത് || 39 ||

സൂത ഉവാച
ഏവമാദാഷിതഃ പൃഷ്ടഃ സ രാജ്ഞാ ശ്ലക്ഷ്ണയാ ഗിരാ |
പ്രത്യദാഷത ധർമജ്ഞോ ഭഗവാൻ ബാദരായണിഃ || 40 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
പ്രഥമസ്കന്ധേ ശുകാഗമനം നാമൈകോനവിംശോദ്യായഃ ||